

**UNIVERSITAT
JAUME·I**

**TREBALL FINAL DE GRAU EN MESTRE/A
D'EDUCACIÓ PRIMÀRIA**

**LA VEU EN PRIMÀRIA COM A VEHICLE
D'INTEGRACIÓ**

**Sardá Vidal, Noelia
Ripollés Mansilla, Antoni
Música
2015-2016**

ÍNDIX

1. Justificació.....	2pàg
1.1 Objectius.....	3pàg
2. Introducció teòrica.....	3pàg
2.1 Què és cantar?.....	3pàg
2.2 El cant a l'educació musical.....	3pàg
2.2.1 Zoltán Kodaly.....	3-4pàg
2.2.2 Edgar Willems.....	4-5pàg
2.2.3 Justine Boyard Ward.....	5-6pàg
2.2.4 Carl Orff.....	6pàg
2.2.5 Maurice Martenot.....	7-8pàg
2.3 La veu en el nen.....	8pàg
2.3.1 Els nens i el cant segons l'edat.....	9-10pàg
3. Projecte "La Primavera Educativa".....	10pàg
3.1 Metodologia.....	11pàg
3.2 Participants.....	11pàg
3.3 Materials.....	11pàg
3.4 Procediment.....	11-12pàg
4. Desenvolupament de l'activitat per fases.....	13pàg
4.1 Primera fase "L'educació vocal".....	13pàg
4.2 Segona fase "Calfament de la veu".....	14pàg
4.3 Tercera fase "Distribució del cor".....	15pàg
4.4 Quarta fase "Presentació dels temes musicals".....	16pàg
4.5 Quina fase "Treball dels tems a interpretar".....	17-18pàg
4.6 Sisena fase "Assaig general".....	18pàg
5. Resultat final.....	18pàg
6. Discussió i Conclusions.....	19pàg
7. Referències Bibliogràfiques.....	20pàg

1. Justificació

La música està molt present en totes les etapes de l'ésser humà, inclòs abans de nèixer com demostren molts estudis fets en l'actualitat (Sheikhi S. et al. 2015; López- Teijón M. ed al . 2015; Vas József P. 2015)

El senyor Campbell, pare de la teoria coneguda com "L'efecte Mozart", sosté que la música del compositor austríac estimula el desenvolupament emocional i cognitiu dels nens, com també el d'altres autors clàssics, com Beethoven, Vivaldi i Bach.

A més, un estudi realitzat pel departament de Psicologia de la Universitat de Wisconsin (EE.UU.), va determinar que la música on hi apareixia lletra era beneficiosa per als nens, ja que el mecanisme d'aprenentatge de la música i el desenvolupament del llenguatge són molt similars.

A banda de tots els beneficis citats anteriorment, Luis Domenech Garcia en el seu blog Arco iris, exposa molts altres a tenir en compte:

- És una manera de poder-se expressar lliurement.
- Actue sobre totes les àrees del desenvolupament, pel que incite a la millora i a un complet desenvolupament intel·lectual del nen.
- Els avenços que van experimentant a poc a poc produiran una gran satisfacció i alegria al nen. Aquest sentirà que tot el seu esforç ha valgut la pena, es sentirà realitzat i açò farà que millore la seua autoestima.
- Millora les seues habilitats de comunicació amb altres persones.
- Desenvolupa la capacitat de memòria, concentració i atenció.
- Millora les habilitats en l'estudi d'altres matèries com la lectura, matemàtiques i els nous idiomes.
- Adonar-se de què apliquen la teoria apresada a la practica aporta una gran satisfacció.
- Millora la seua coordinació.

En aquest treball es pretén realçar la importància de la música dintre de les aules de primària mitjançant el treball de la veu i la formació de cors.

El cant dona l'oportunitat als nens d'expressar-se i comunicar-se amb el seu entorn d'una manera senzilla i poètica. A més, amb la formació de cors s'afavoreix la socialització i integració amb altres companys.

1.1 Objectius.

- ❖ Valorar la importància del cant.
- ❖ Aprendre les diferents parts de l'aparell fonador.
- ❖ Conèixer i practicar exercicis per calfar i cuidar la veu.
- ❖ Utilitzar el cant com a mètode d'expressió
- ❖ Integrar a l'alumnat amb nens d'altres escoles.
- ❖ Impulsar la col·laboració amb iguals.

2. Introducció teòrica.

2.1 Què és cantar?

Existeix una gran varietat de definicions respecte a la pregunta Què és cantar?

Plató, en el seu primer intent de definició, va afirmar que era "*La unió de la paraula, l'harmonia i el ritme*", més endavant va perfeccionar la seua anterior definició citant que "cantar és com una modulació melòdica del parlar".

En canvi, Oscar Escalada en el seu llibre *Un cor a cada aula*, afirma que les seues definicions són massa àmplies i inexactes perquè, en el cant, existeix una accentuació tonal que ho torna musical.

Segons aquest escriptor, el cant es defineix com "*La capacitat de l'ésser humà de produir sons vocals tòpics, amb successius canvis d'altura i dinàmica en un encadenament musical.*" Quan Oscar Escalada parla dels sons vocals tòpics es refereix a aquells que estan dotats d'una altura determinada. L'altura està donada per la freqüència dels sons, podent ser greus o aguts. La dinàmica ve determinada per la intensitat dels sons: molt so és "forte", poc so és "piano". I finalment, l'encadenament musical és el criteri estètic pertanyent a les diferents èpoques, cultures, estils, etc.

2.2 El cant a l'educació música.

2.2.1 Zoltán Kodaly.

Zoltán Kodally (Kecskemét 1882- Budapest 1967) va ser un compositor, musicòleg, folklorista i gran pedagog hongarès.

Va abandonar la seua faceta de director i compositor d'orquestra per dedicar-se plenament i exclusivament a la recopilació de música popular i folklòrica per poder utilitzar-la en el seu mètode pedagògic. Aquest va afirmar. "*Em sembla que no em penediré mai del temps que no em vaig dedicar a escriure composicions de gran format. Crec que fent-ho així, he realitzat*

un treball útil per al col·lectiu, tan útil com si hagués escrit altres composicions simfòniques."

Es pot dir, que és un dels pedagogs més importants i reconeguts del món, ja que els seus estudis estan sustentats sota criteris científics que tenen en compte el desenvolupament psico-evolutiu de l'alumnat.

La seva metodologia es fonamenta en el cant coral a través del folklore hongarés i es basa en el sistema pentatònic, l'oïda, el solfeig relatiu i la pràctica de la fononímia. (Gallego i Navera, 2011)

Per a ell, la veu és el primer instrument a l'abast de tots i el cant ha de ser la principal i única eina per a l'aprenentatge de la música, eliminant d'aquesta manera, la pràctica instrumental com a mètode d'aprenentatge.

Aposta per l'ensenyament a través de les cançons infantils tradicionals i folklòriques de cada territori (si aquest compleix les condicions pedagògiques), ja que aquests acostumen a utilitzar les mateixes notes, ritmes, etc. D'aquesta manera, els discents s'acostumen a aquest tipus de cançons, i en conseqüència, partir de la pràctica per arribar a la teoria.

L'objectiu serà que els Nens/es aconseguixin cantar d'oïda i a la vista d'una partitura.

2.2.2 Edgar Willems.

Edgar Willems, va ser un mestre i músic preocupat per les frustracions que existien en alguns estudiants de música, per aquest motiu, va decidir iniciar una recerca exhaustiva per poder resoldre i donar-li una resposta a aquest problema. Va realitzar nombrosos estudis sobre la sensorialitat auditiva infantil i la relació entre la música i el desenvolupament emocional i les capacitats cognitives en els nens que la practicaven.

En 1949 va fundar l'editorial Pro Música, on va publicar el resultat de totes les seves recerques, donant origen al denominat, des de llavors, mètode de Pedagogia Musical Willems.

Willems compartia amb altres pedagogs com Dalcroze i Z.Kodaly la idea que totes les persones, independentment de les seves aptituds musicals inicials, poden adquirir una formació musical. Va establir llaços profunds entre la música i l'ésser humà, donant-li a la pedagogia musical una dimensió humanística, és a dir, no considera la música com una fi en si mateix, sinó com a mitjà perquè les persones es desenvolupen en totes les seves dimensions, ja que, mitjançant la música podem despertar les facultats sensorials, motrius, afectives, intuïtives i creatives de les persones. Així doncs, la finalitat última de l'educació musical no serà aprendre a llegir una partitura o a tocar un instrument concret, sinó a

desenvolupar-se harmoniosament com a persona, en tots els seus vessants, mitjançant una educació musical viva i activa.

Segons aquest autor el ritme, la melodia i harmonia, són els elements fonamentals que constitueixen la música, reuneixen, respectivament, la naturalesa fisiològica, afectiva i mental de l'ésser humà. A més considera la música com un llenguatge, per tant, ha de seguir el mateix procés que aprendre a parlar: escoltar, repetir, improvisar, parlar utilitzant frases i raonaments cada vegada més complexos, llegir, escriure. D'aquesta manera i coincidint amb el pedagog anteriorment nomenat Z. Kodaly, s'haurà de partir de la impregnació musical fins a arribar posteriorment a la teoria.

Aquest pedagog fa especial èmfasi en l'aprenentatge de les cançons, i al fet que aquestes integren de manera breu, concisa i atractiva, tots els elements del llenguatge musical, d'aquesta manera les converteix en un recurs especial per al desenvolupament de la musicalitat global del nen/a. Gràcies a aquests estudis i reflexions va elaborar un cançoner denominat "cançoner Willesmiano" on podem trobar cançons de diferents característiques; d'àmbit reduït (de 2 a 5 notes), d'interval o concordes característics, modals, preparatòries per a la pràctica de l'instrument.

2.2.3 Justine Bayard Ward.

Justine Bayard Ward (1879-1975), va ser una pedagoga nord-americana, tal era el seu amor pel cant que es va convertir al catolicisme després de sentir en una església catòlica un cor de nens interpretant cant gregorià. La major part de la seva labor pedagògica va tenir lloc a França, comptant amb la important col·laboració dels monjos del Monestir de Solesmes.

Considerava la veu humana, com l'instrument més important existent, de manera que el seu mètode pedagògic estava focalitzat exclusivament al cant coral dels nens/as. En les seves idees estava la que tots els nens/as són capaços de cantar afinadament amb la formació vocal i auditiva adequada.

Els aspectes importants i a treballar segons aquesta metodologia són l'entonació perfectament afinada, la precisió rítmica i el control de la veu.

Per treballar l'entonació, incideix en l'ocupació de gestos "quironómidos" propis del cant gregorià. Defineix el ritme com l'ànima de la composició musical, posant en relació dos elements importants com l'impuls i la recaiguda. Quant al control de la veu, cada so ha d'emetre's clar, pur, afinat i àgil.

D'altra banda a més de l'adquisició de coneixements mitjançant el cant, pretén desenvolupar mitjançant aquestes l'expressió de sentiments i vivències.

Aquest mètode va deixar d'utilitzar-se en 1966 i malgrat tenir molt èxit i expandir-se per tota Europa, també va ser molt criticat per separar als seus alumnes per capacitats. Classificava a les persones segons les seves veus, en funció del grau de perfecció adquirit: òptims, regulars i les que posseeixen mala veu i mal sentit del ritme.

2.2.4 Carl Orff.

Carl Orff (1895-1982) de nacionalitat Alemanya, músic i conegut pedagog. Per a ell, la iniciació de l'educació musical està en la rítmica, que ocorre de forma natural en el llenguatge, els moviments i percussions que est suggereix.

Juntament amb el llenguatge i el moviment, el contacte amb la música és practicada per l'alumnat amb tots els seus elements: ritme, melodia i timbre, concedint-se gran importància a la improvisació i la creació musical, per a això els instruments de percussió tant de so indeterminat com determinat (làmines). Li dóna gran importància a la percussió corporal, és a dir, els sons que el nen/a pot realitzar amb el seu propi cos.

Aquest mètode està molt relacionat amb del llenguatge, ja que els ritmes es treballen moltes vegades amb paraules. D'aquí es dedueix que també les paraules es poden treballar amb els ritmes, i per tant trobem en aquest mètode una gran ajuda per a la parla dels nostres discents.

Es treballa també amb cançons populars, com hem vist en el mètode Kodaly, perquè el nen/a practique amb els elements musicals més senzills i pugui passar després a aprendre la teoria.

Un aspecte molt desenvolupat pel mètode Orff és el del moviment, però es tracta d'un moviment corporal bàsic, no de ballet. Així, estem parlant de caminar, saltant trotar al ritme de la música.

Quant a la veu també li dóna gran importància, pensa de l'entonació rítmica començant per l'interval de 3^am (Sol-mi) que és el més natural per al nen. Posteriorment s'amplia al la-sol-mi-do; la-sol-mi-re-do. La formació melòdica basada en cançons populars s'estén fins a arribar a l'escala diatònica amb les seves dues modalitats: M i m. El desenvolupament vocal es complementa amb l'expressió instrumental que aporta una dimensió harmònica i tímbrica a l'expressió musical

Per Orff la primera meta de l'educació musical és el desenvolupament de la facultat creativa que es manifesta amb la improvisació. Serà necessari que el nen/a participi en la composició de melodies, acompanyaments i diàlegs musicals en grup.

2.2.5 Maurice Martenot.

Maurice Martenot (1898 -1980) compositor d'avantguarda va dedicar els seus coneixements musicals a l'educació. Gran pedagog, va exercir de professor en el Conservatori de París.

Aquest autor parteix de la idea que el nen presenta les mateixes reaccions psico-sensorials i motores que l'home primitiu, per la qual cosa convé treballar el sentit instintiu del ritme en el seu estat pur, descartant al principi les nocions de mesura i melodia.

Va elaborar un llibre anomenat "Guia Didàctica del Maestro" on va citar diversos objectius que el docent havia de complir com; fer estimar profundament la música, posar el desenvolupament musical al servei de l'educació, afavorir el desenvolupament de l'ésser, donar mitjans per canalitzar les energies, transmetre els coneixements teòrics en forma viva concentrant-se en jocs musicals i finalment formar auditoris sensibles a la qualitat.

Les àrees a treballar segons aquest mètode (Almarche, 2012) són:

- L'educació de la veu-cant per imitació
- Solfeig a través de jocs amb paraules.
- Improvisacions.
- Lectura rítmica en tres etapes: associació, reconeixement i expressió.
- Desenvolupament auditiu: atenció audició interior i formació tonal i modal.

Centrant-nos en el cant, Martenot, aposta pel cant semi-Inconscient a través de la imitació. Primer s'ha d'imitar i després llegir. Només es pot arribar a la lectura del que es reproduïx correctament per mitjà de la imitació. Començant en primer lloc amb cançons infantils amb paraules, que posteriorment se suprimeixen, tan sols queda l'aire, sons. Després es conrea l'associació del gest i cant sobre aquestes cançons.

Els objectius del cant segons Martenot són:

- El cant surt de l'àmbit familiar, en l'evolució natural, si no va anar així, cal compensar la manca.
- Acostumar al cant sense por.
- Provocar gimnàstica natural de l'òrgan vocal.
- Crear associació muscular entre l'òrgan vocal i el gest del braç, ajudant a reconèixer l'adreça del moviment sonor.
- Estructurar la memòria musical repetint les mateixes melodies.
- Desenvolupament del cant interior per transposició.

Una vegada desenvolupat el cant "lliure" passarem al que aquest autor crida " cant conscient".

És important l'aprenentatge natural de l'òrgan vocal, si hi ha llacunes, es poden compensar amb exercicis que simulen jocs. No buscarem la perfecció en postura, respiració, timbre o entonació (frases melòdiques curtes i exercicis associats). S'evitarà el temor i el dubte, referint-se sempre al conjunt d'alumnes.

Els alumnes que aconseguen facilitat en el cant lliure, han de dedicar a aquest un estudi per aconseguir millorar la tècnica vocal, postura, respiració, estabilitat, qualitat de lligadura, afinació, aprendre a sentir-se.

Els objectius del "cant conscient" són la presa de consciència del cant interior i el domini de l'entonació correcta.

2.3 La veu en el nen.

A l'educació vocal, sempre s'ha debatut sobre si tots els nens/as són capaços d'aconseguir cantar adequadament o si per contra hi ha persones que no estan dotades per a això. És veritat que poden haver-hi persones que presenten més facilitat a l'hora de cantar, però no per això, els menys dotats no poden aconseguir cantar correctament.

Per Kenerth Guilmartin i Lili Levinowitz "... és un dret de naixement de tota la gent poder cantar una melodia afinada i marcar un ritme. Per assegurar una experiència d'aprenentatge completa, la música ha de ser inclosa en la infància primerenca. Pràcticament parlant, l'argument que l'educació musical és un ornament no troba cap suport objectiu"

Si reflexionem sobre la cita anterior, té sentit pensar que qualsevol nen/a, és capaç de cantar. En la parla, molts nens/as adquireixen l'accent i entonació del seu respectiu llenguatge, per tant Perquè no poden ser capaços els nens/as d'entonar una cançó? Caldrà que tinguem més dificultats que uns altres per poder fer-ho, per això és convenient iniciar la pràctica musical al més aviat possible, però això no és suficient per a poder afirmar que hi ha nens/as que no estan dotats per al cant.

Cada nen/a, tindrà un nivell diferent, que pot ser fruit del seu interès pel cant, l'estímul casolà, de l'entorn en el qual s'envolta, la seva personalitat, etc. Però amb la pràctica tots els nens/as poden arribar a ser capaços d'entonar cançons senzilles.

Hem d'eliminar del nostre pensament la idea que un nen/a no pot cantar.

2.3.1 Els nens i el cant segons l'edat.

Cada edat té un grau de desenvolupament que permet abordar determinat tipus de repertori i no un altre. És important tenir constància d'aquestes limitacions, ja que, si es pretén muntar una obra inadequada per a la seva edat, es frustrarà tant el docent com el nen/a. D'aquesta forma, el discent pot arribar a desmotivar-se de tal forma que pense que ell no serveix o no pot aprendre a cantar. S'avorrirà, potser es distregui o mostri mala conducta. El docent no podrà aconseguir el seu objectiu i, en la seva desesperació, considerarà que els nens "vénen molt inquiets a classe". Quan pretenga mostrar el producte del seu treball, aquest serà mancat d'interés, desafinat i sense claredat.

Podem trobar en el llibre *Directing the children's choir*, Shirley W. McRae fa una anàlisi de les característiques psicològiques i del desenvolupament en cada edat i ho relaciona amb l'activitat coral corresponent. En una atapeïdíssima síntesi, podríem extreure del seu treball les següents conclusions mostrades en la *tabla 1*, en relació amb aquestes característiques:

Tabla 1: Relació de les activitats corals en les característiques psicològiques i del desenvolupament en cada edat.

EDAT	ATENCIÓ	AFINACIÓ	EIX TONAL	POLIFONÍA	PULSACIÓ
4 a 5 anys	breu	difícil	no	no	no
6 a 7 anys	poca	6 anys: insegura ----- -- 7 anys: se afina	incipient	no	incipients
8 a 9 anys	major	correcta	sí	cançons simples a 2 veus	sí
10 a 11 anys	adequada	correcta	sí	sí	sí

Tambla 1 extraído de: ShirleyW. McRae. *Directing the children's choir*.(1991)

A partir del quadre anterior, McRae aporta informació sobre activitats, tessitura potencial, tipus de cançons que es poden abordar, i com és l'ús i desenvolupament de la veu (Tabla 2):

Tabla 2: Activitats, tessitura potencial i tipus de cançons.

EDAT	TIPUS DE CANÇONS	TESITURA	ACTIVITATS	VEU
4 a 5 anys	Repetitives	Sol3, Mi3 La3 (Interval normal de cançons infantils)	Estimular la creativitat	No diferencien la veu parlada de la veu cantada.
6 a 7 anys	Escala pentatònica sense 4 ni 7	La 3 - La 4	Agregar instruments de percussió	La veu cantada es insegura.
8 a 9 anys	Mes llargues i complexes	La 3 - Do 5	Rondes, ostinatos, cànons	Comprenen el significat d'afinació
10 a 11 anys	Obres completes	Sib 3 - Mi 5	Danses folklòriques	Màxim desenvolupament de la veu.

Tambla 1 extraido de: ShirleyW. McRae. Directing the children's choir.(1991)

És necessari destacar que el desenvolupament de les característiques vocals en aquest quadre es compleixen si anteriorment durant el transcurs de totes les etapes evolutives del nen/a ha existit l'estimulació d'un mestre/a per al correcte desenvolupament vocal. Si això no ha estat així, ens trobarem amb nens que no estan habilitats per realitzar les activitats que potencialment podrien fer a la seva edat per no haver transitat pel camí prèviament requerit (Escalada,2009).

El nen/a, té una gran capacitat d'aprenentatge i, per tant, es pot mostrar el camí en el treball àulic quotidià perquè vagi incorporant gradualment les noves conductes que se li van indicant.

El cant, com caminar, s'aprén practicant.

3. Projecte 'La Primavera Educativa'

La primavera educativa, és un projecte que té com a objectiu reunir i fer participar a diferents sectors de la societat amb el fi de què aquests puguin compartir les seues experiències educatives.

En aquesta trobada els centres educatius, institucions i entitats d'Alacant, Castelló i València, poden mostrar a la societat el treball que es du a terme dintre de les aules.

Aquest projecte naix de la necessitat de mostrar tot el treball que es du a terme en les diferents institucions a més de conscienciar a la societat de què l'educació és treball de totes i tots i per això, és necessari reunir als diferents col·lectius en aquesta tasca.

Altra meta d'aquest projecte és crear un espai on la motivació, il·lusió i treball dels professionals educatius quede reflectida, buscant superar l'aïllament que viu en moltes ocasions aquest col·lectiu.

Els tres centres escolars de Castelló de la Plana; C.E.I.P Isabel Ferrer, C.E.I.P Tombatossals i C.E.I.P Bisbe Climent s'embarquen conjuntament en aquest viatge per demostrar i compartir, tant el treball que realitzen als centres, com la gran estima per la música.

Els temes musicals que interpretaran en la primavera musical són:

- "Alegria" Circo del sol.
- "Bajo el mismo sol" Alvaro Soler i Jennifer.
- Una adaptació del tema "The Final caundawn" del grup Europe.

Aquest treball se centrarà en la feina realitzada en el col·legi Bisbe Climent. Aquest centre serà l'encarregat de la formació del cor i del treball de la veu.

3.1 Metodologia

En aquest projecte participen els tres centres conjuntament formant una agrupació musical. Cadascun d'aquests centres s'encarregarà de treballar un tipus d'instrumentació per a després agrupar-ho i interpretar-ho conjuntament.

El centre Isabel Ferrer serà l'encarregat d'interpretar els temes amb flauta dolça a més d'interpretar vocalment la cançó "Bajo el Mismo sol".

Per altra banda el centre escolar Tombatossals, s'encarregarà de treballar mitjançant instruments de làmines, bateria electrònica i teclats.

Per últim i en el que ens centrarem en aquest treball, és el centre Bisbe Climent, que serà l'encarregat de la formació del cor i del treball de les veus.

Els assaigs del cor es duran a terme com a activitat extraescolar els dilluns i els divendres de 12.30 h a 13.30 h, una vegada finalitzades les classes del matí.

En aquest cor podran participar tots els alumnes que ho desitgen de 5é i 6é de primària.

Aquests es dividiran en dos agrupacions; grup que acudeixen en dilluns i grup que acudeixen al cor en divendres. De manera que queden compensats respecte a nombre d'alumnes i es pugui treballar d'una forma més profitosa i més còmodament.

3.2 Participants.

Isabel Ferrer → Un mestre i vint-i-sis alumnes.

Tombatossals → Un mestre, dos alumnes de apràctiques i vint-i-tres alumnes.

Bisbe Climent → Un mestre, una alumna de pràctiques i trenta alumnes.

3.3 Materials

- Pissarra Digital.
- Partitures.
- Lletra de les cançons
- Teclat.

3.4 Procediment.

S'iniciarà el projecte del cor parlant de la importància de la veu i del benestar que pot produir al ser humà.

Descobrirem la part anatòmica que compon l'aparell fonador, a més de com és el seu funcionament i com prendre cura d'ell.

Seguidament es realitzaran activitats de calfament de la veu. És important remarcar la seua importància i crear un hàbit d'ús d'ells.

Es farà una primera audició dels tres temes originals que deuran interpretar en la Primavera Educativa i d'aquesta manera puguen anar coneixent i familiaritzar-se amb ells.

Posteriorment, es faran proves de forma individual a cada un dels nens per poder classificar-los en veus agudes o greus, a més de per a poder triar aquells nens que tindran el paper de solistes en un dels temes.

El primer tema que es prepararà serà la cançó "Alegria" seguidament "Bajo el mismo sol" i per últim la versió de " the finale candawn" on els alumnes adaptaran la lletra per parlar de la primavera educativa.

Hi haurà tres formes de dur a terme els assajos:

- Per grups. Els nens que acudeixen al cor en dilluns i els que acudeixen el divendres.
- Assajos conjunts del cor. On acudirán tots els components del cor.
- Assaig general. On els tres centres es reuniran en el col·legi Tombatossals per tal d'assajar conjuntament.

Finalment el dia 14 de maig del 2016 tindrà lloc la trobada musical en la Primavera Educativa.

4. Desenvolupament de l'activitat.

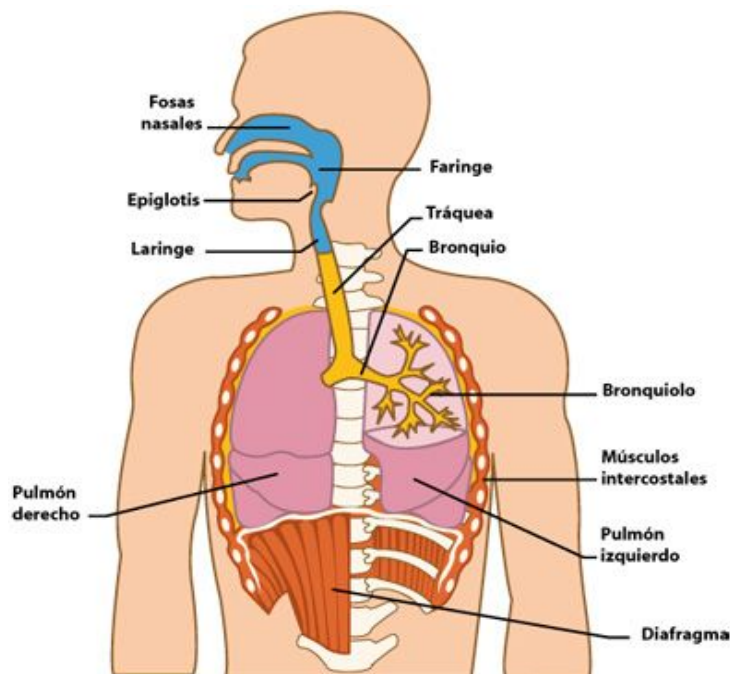
4.1 Primera fase "L'educació vocal"

En aquesta primera fase del projecte, ens dedicarem a explicar la part anatòmica que ens permet crear la veu i per tant, la part del nostre cos que ens permet cantar.

És molt important aprendre les diferents parts de l'aparell fonador, ja que aquest fet ens permetrà ser conscients del cant i per conseqüència, a saber com utilitzar-lo per traure el millor profit d'ell sense fer-nos mal.

L'aparell fonador, és l'encarregat de produir les emissions sonores.

Aquest aparell està format per la laringe, el sistema respiratori, les cordes vocals i la cavitat bucal.

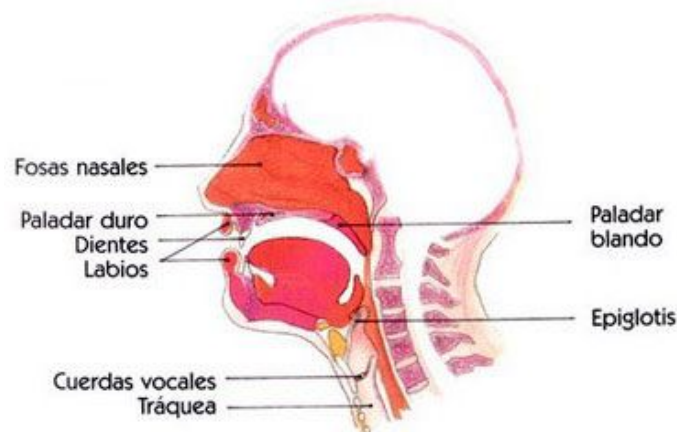

Aparell fonador

La producció del so es dona gràcies a la vibració de les cordes vocals provocada per l'aire que creem al respirar. Aquestes són dues membranes que se troben en la laringe.

Funcionament de les cordes vocals

Altra part anatòmica important, són els denominats articuladors del so (llavis, dents, paladar i mandíbula). Aquests són els encarregats de què el so prengui sentit, ja que segons com articulem provocarem un so o un altre.

Articuladors

El nas, la boca i la gola actuen com a caixa de ressonància.

Per treballar aquest apartat, farem que es senyalen cada part que anem nomenant i anirem produint diferents sons per a què prenguen consciència de quina part anatòmica estem treballant en cada moment i com l'estem treballant.

4.2 Segona fase “Calfament de la veu”

En aquesta fase, aprendrem diferents activitats per a calfar la veu avanç de començar a cantar. És molt important que els nens siguin coneixedors de la importància que té el fet de calfar la veu.

El deportistes calfen abans de realitzar l'activitat física per no fer-se mal, doncs, els cantants per la mateixa raó.

A més de prevenir lesions, el calfament de la veu ens ajudarà a entonar amb més facilitat les notes molt agudes o les greus i ens permetrà economitzar l'aire per utilitzar aquell estrictament necessari per a cantar.

A continuació podeu veure alguns dels exercicis de calfament realitzats amb l'alumnat.

1. Conscienciació de la col·locació de l'aire

Aquesta activitat serveix per a tindre consciència d'on col·loquem l'aire inspirat i on el col·loquem quan aquest surt.

Per a realitzar bé l'activitat cal col·locar l'aire de manera que els músculs intercostals s'eixamplen (respiració diafragmàtica).

Per soltar l'aire farem que aquest xoqui en la part interior de les dents, produint així una millor sonoritat.

2. Conscienciació diafragmàtica

En aquesta activitat treballarem el diafragma. Agafant i expulsant l'aire com em vist en l'anterior activitat, realitzarem talls de vent, d'aquesta manera fem exercitar el diafragma.

3. Projecció de l'aire

Utilitzarem aquesta activitat per projectar l'aire i la tensió en la part dels llavis. D'aquesta forma no exercim cap tipus de tensió en les cordes vocals.

4. Projecció de la veu.

Realitzarem els mateixos moviments que en l'activitat anterior, però ara serà la veu la que projectem en els llavis.

5. Calfament de la veu.

Es realitzarà diverses vegades l'activitat mostrada en el vídeo anterior, utilitzant totes les vocals.

4.3 Tercera fase ‘Distribució del Cor’

Les veus es classifiquen en :

	VEUS MASCULINES	VEUS FEMENINES
AGUT	TENOR	SOPRANO
INTERMIG	BARÍTON	METZZO-SOPRANO
GREU	BAIX	CONTRALT

VEUS BLANQUES

AGUDES

GREUS

És important conèixer la tessitura de veu de cada nen per així poder evitar que facen un mal ús de l'aparell fonador o no se senten còmodes mentre estan interpretant les cançons.

En el tema Alegria del circ del Sol, els nens i nenes hauran de fer dos tipus de veus a la melodia principal que estaran cantant les solistes. Una veu serà més aguda que l'altra, cosa que ens farà necessari dita classificació.

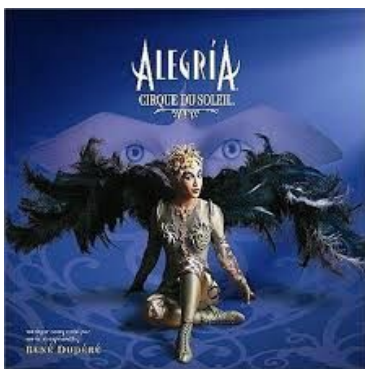
Per tal de fer els dos grups es farà una prova individual a cada nen, on amb ajuda del teclat cantaran diferents notes de manera ascendent i descendent.

D'aquesta manera obtenim una classificació inicial de les veus per poder adaptar-los els temes i traure el seu màxim potencial.

4.4 Quarta fase 'Presentació dels temes musicals'

En aquest apartat se'ls mostrarà als nens els temes musicals que van a interpretar.

Per a fer-ho es realitzarà, una primera audició on escoltaran els temes reals i sense modificar. Aquesta primera audició serveix per a què coneguen el tema a més de per a què s'impregnen del caràcter de la cançó.

[Alegria](#)

[Bajo el mismo sol](#)

[The final countdown](#)

S'escoltaran els temes tantes vegades com siga necessari. D'aquesta manera els nens es familiaritzaran amb la melodia de cadascuna d'elles i per tant facilitara el treball posterior on hi hauran de cantar.

Una vegada familiaritzats amb les cançons, se'ls presentarà els temes adaptats al seu to de veu i transcrits al valencià.

És important que coneguen bé la cançó "The final Countdown", ja que hauran de fer una adaptació de la lletra on parlen del projecte de la Primavera Educativa.

4.5 Quinta fase “Treball dels temes a interpretar”

Les sessions s'iniciaran sempre amb el calfament de la veu com em vist anteriorment. A aquesta activitat li dedicarem entre cinc i deu minuts.

La primera cançó que travarem fou Alegria del Circ del sol. En aquest tema es feren tres grups; quatre nens solistes, el grup dels greus i el grup de les veus agudes.

Primer començarem a canar el tema tots junts a mode de repetició mestre-alumne. Per agafar el to de veu ens ajudarem del teclat en aquelles parts que fou necessari.

Per aprendre les veus del cor, tant agut com greu, es va fer una gravació prèvia per part dels mestres del cor. Aquesta gravació es va enviar mitjançant correu electrònic a cada un dels nens per a què la pogueren practicar i aprendre. A més els nens disposaven de la partitura d'aquestes veus per mirar-la i que els servira d'ajuda en qualsevol moment.

[Cor Agut \(partitura\)](#)

[Cor Agut \(Midi\)](#)

[Cor greu \(Partitura\)](#)

[Cor Greu \(Midi\)](#)

Per practicar-ho en l'aula, cada mestre feia de suport a un grup. Mentre les quatre solistes cantaven, els mestres ajudaven al cor a realitzar les diferents veus fins que van ser capaços de fer-ho per si sols. Tot açò, sempre amb l'ajuda de la partitura per assegurar l'entonació correcta de cada nota.

[Partitura i lletra “Alegria” del “Circo del Sol”](#)

El segon tema que es va treballar va ser "Bajo el Mismo sol". Aquest tema és molt conegut pels nens, ja que es tracta d'un tema actual, açò va fer que fou molt més fàcil el seu aprenentatge.

Aquest tema és representa per tot el cor a l'uníson.

La dinàmica de treball va ser la mateixa que en el tema anterior.

[Partitura i lletra “Bajo el mismo sol” de Alvaro Soler i Jennyfer López](#)

Per últim es va treballar la cançó "The final countdown".

Primerament, es va substituir la lletra real per una altra proposada pels alumnes. Es va fer a mode de "pluja d'idees" on tot el cor anava dient les seues propostes fins aconseguir completar la cançó. Aquest tema es va titular 'La Primavera'.

[Lletra 'La Primavera'](#)

[Partitura 'La Primavera'](#)

És molt important i de gran ajuda disposar i utilitzar les partitures de cada tema. Aquestes ens ajuden als mestres a assegurar-nos de què estem realitzant l'entonació correcta a més d'afavorir que tot el cor cante al uníson. Moltes vegades el fet de cantar sense l'ajuda d'una partitura, pot provocar una distorsió de les veus quan aquestes sonen en conjunt.

4.6 Sexta fase 'Assaig general'

Els assajos generals es feien en el centre Tombatossals en l'horari on te lloc el cor.

Allí és on es reunien tots els nens i mestres que participaven en aquest projecte.

Aquestes trobades es feien cada volta que un tema estava preparat, per tal de practicar-lo en conjunt (una vegada al mes durant quatre mesos aproximadament).

Una vegada s'apropava la data de la primavera educativa, les quedades es donaven més sovint ment per tal d'assolir els temes i guanyar més confiança.

[Assaig general](#)

5. Resultat del treball.

Per últim i per concloure tota la feina. Els alumnes van interpretar tots els temes treballats en la Primavera Educativa el dia 14 de Maig.

Els mestres i famílies dels diferents centres, es desplaçaren per veure als nens i poder gaudir de tota la feina realitzada fins al dia.

Cal ressaltar la unió de tots els centres i el vincle creat després de realitzar tot aquest proses. Nens, mestres i pares col·laborant per un mateix fi.

[Video 'La primavera Educativa'](#)

6. Discussió i Conclusions

Aprofundir en el treball del cant dintre de les aules de primària és de gran importància. Aquesta disciplina té, grans venteges en el desenvolupament cognitiu dels nens a més de proporcionar una gran motivació i curiositat per la música.

El projecte dut a terme, va permetre als nens, descobrir molts aspectes del cant fins enfones desconeguts.

Observar l'aparell fonador podent extrapolar aquestes parts al seu propi cos, els va permetre conèixer molt millor la seua pròpia anatomia. A més, aquest fet ens va conduir cap a la necessitat d'assabentar-nos del seu funcionament, aconseguint d'aquesta manera, que els nens siguen conscients de la seua respiració.

Per altra banda, els ha permés adonar-se'n de la gran importància que té prendre cura de la veu.

Molts nens, fins aquell moment, no disposaven dels coneixements necessaris per a realitzar cap tipus de calfament avanç de canar. A banda d'adquirir aquestes tècniques, gaudien realitzant-les i les ficaven en practica en altres àmbits fora del cor.

Els temes que vam treballar durant les sessions del cor ens va permetre millorar la economitxació de l'aire en el cant, la postura corporal, la correcta projecció de la veu, la millora de l'afinació a més d'altres aspectes musicals com pot ser la duració de cada nota, repetició de compassos, etc.

Per últim cal nomenar el proses de socialització i integració que s'ha donat mitjançant la creació d'aquest projecte.

Els nens i mestres dels diferents col·legis es conegueren i col·laboraren estre ells per a dur a terme amb èxit aquest projecte.

Amb els diferents assajos, els alumnes crearen fils de confiança on s'interessaven els uns dels altres i mostraven curiositat pel treball que realitzava cadascun d'ells. A més, per conèixer-nos millor, durant els primers assajos es feren diferents presentacions, promovent així l'esperit d'unió i col·laboració.

7. Referències Bibliogràfiques

- Vas József P. A Theory Upon Origin of Implicit Musical Language. *Health Psychology Research*. 2015;3(3):1932.
- López-Teijón M, García-Faura Á, Prats-Galino A. Fetal facial expression in response to intravaginal music emission. *Ultrasound: Journal of the British Medical Ultrasound Society*. 2015;23(4):216-223. URL: <http://www.hncl.es/la-expresion-facial-fetal-en-respuesta-a-la-emision-de-musica-intravaginal/>
- Sheikhi S, Saboory E. Neuroplasticity Changes of Rat Brain by Musical Stimuli during Fetal Period. *Cell Journal (Yakhteh)*. 2015;16(4):448-455.
- Escalada, Oscar. *Un coro en cada aula: manual de ayuda para el docente de música*. 1a ed. Buenos Aires: GCC, 2009.
- Wagner, Christian. *Como enseñar a cantar*. Paris (Francia): 1956.
- Cuces Martin, María del Carmen. *Implicaciones de la educación musical para el desarrollo de la creatividad en educación infantil*. Málaga: 2009 .
- Alvarez Nieto, Isabel.F. *La formación musical de los niños*. Edgar willems. Revista de la musica culta: 2003.
- Mansion, Madeline. *El estudio del canto*. Francine Debenadeti. Buenos Aires, 1997. ISBN: 950-0172-8
- Almarche.M. 2012. *Proyecto Educamus Métodos*. URL: <http://www.educamus.es/index.php/metodo-martenot> . Ultima visita: 20/04/2016
- Almarche.M. 2012. *Proyecto Educamus Métodos*. URL:<http://www.educamus.es/index.php/metodo-ward> . Ultima visita: 20/04/2016
- ShirleyW. McRae. *Directing the children's choir*.(1991) Ed: Hardcover. Schirmer Books
- Villagar.I. *Guía práctica para cantar*. Ed: ReadBook Ediciones (2015). URL: <http://www.labrujuladelcanto.com/2014/04/cuando-se-puede-empezar-estudiar-canto.html>
- Gustem J. , Elgström E. *Guía práctica para la dirección de grupos vocales e instrumentales*. Ed: Grao (2008)